

		
--	---	--

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
LYČIŲ PSICHOLOGIJA	

Dėstytojas	Padalinys
jaunesnysis asistentas Jokūbas Gužas El. paštas: jokubas.guzas@fsf.vu.lt	Vilniaus universitetas Filosofijos fakultetas Psichologijos institutas Universiteto g. 9, Vilnius 01122

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji studijų pakopa	-	Individualiųjų studijų dalykas ir Pasirenkamasis dalykas

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba
Auditorinė	2 ir 4 semestras	Lietuvių kalba

Reikalavimai studijuojančiam / studijuojančiai	
Išankstiniai reikalavimai: -	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): gebėti skaityti mokslinę literatūrą anglų kalba (B2 ar aukštesnis kalbos mokėjimo lygis)

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento / studentės darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5 kreditai	135 val.	32 val.	103 val.

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos

Lyčių psichologijos dalyko tikslas – suteikti studentams ir studentėms šiuolaikinių įrodymais pagrįstų žinių apie: pagrindines lyčių psichologijos sąvokas; tyrimų lyčių psichologijoje metodologinius ypatumus; lytį kaip biologinių ir socialinių veiksnių konstrukta; lyties raidą nuo prenatalinio laikotarpio iki vyresnio amžiaus; lyčių stereotipus; seksizmo ir diskriminacijos dėl lyties reiškinius; lyčių panašumus ir skirtumus; seksualinių mažumų ir translyčių žmonių psichologinius ypatumus, psichologinės pagalbos gaires seksualinėms mažumoms ir translyčiams asmenims; vaikų ir suaugusiųjų seksualumą; lyčių psichologijos kontekstą Lietuvoje.

Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
<p>Žino ir tinkamai vartoja lyčių psichologijos sąvokas; kritiškai vertina lyčių psichologijos tyrimus ir jais gautus rezultatus; lytį suvokia kaip biologinį ir socialinį konstrukta; supranta lyties raidos įvairiais gyvenimo tarpsniai kompleksiskumą; gali atpažinti ir paaiškinti seksizmo ir diskriminacijos dėl lyties reiškinius; supranta lyčių stereotipų poveikį žmogaus gyvenimui, visuomeniniams reiškiniams; gali apibūdinti lyčių panašumus ir skirtumus; žino įvairių lytinių tapatybių ir seksualinių orientacijų asmenų psichologinės sveikatos ypatumus, poreikius, psichologinio konsultavimo aspektus; supranta vaikų ir suaugusiųjų seksualumo ypatumus; gali pristatyti lyčių psichologijos kontekstą Lietuvoje; geba vadovautis lyčių psichologijos teorijomis paaiškinant žmonių elgesio dėsninumus.</p>	<p>Paskaitos, diskusijos ir praktinės, patyriminės užduotys paskaitų ir seminarų metu, vaizdo medžiagos peržiūra, literatūros skaitymas, užduoties rengimas, savirefleksijos rašymas</p>	<p>Egzaminas, užduotis, savirefleksija</p>
<p>Geba reflektuoti savo patirtį, analitiškai ir kritiškai mąstyti, argumentuotai pateikti savo nuomonę, konstruktyviai bendrauti ir bendradarbiauti grupėje, ieškoti, atrinkti, apibendrinti informaciją, vadovautis mokslinės (akademinės) etikos principais; lavina supratimu grįstą, antidiskriminacinį, etišką požiūrį į darbą su įvairių lytinių tapatybių ir seksualinių orientacijų asmenimis.</p>	<p>Paskaitos, diskusijos ir praktinės, patyriminės užduotys paskaitų ir seminarų metu, vaizdo medžiagos peržiūra, literatūros skaitymas, užduoties rengimas, savirefleksijos rašymas</p>	<p>Egzaminas, užduotis, savirefleksija</p>

Temos	Kontaktinio darbo valandos			Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Seminarai	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Svarbiausios lyčių psichologijos sąvokos.	4	2	6	6	4 straipsnio privalomos literatūros sąrašė studijos (11 psl.). Savarankiškos paskaitų ir seminarų medžiagos studijos.
2. Tyrimai lyčių psichologijoje.	-	1	1	2	1 knygos privalomos literatūros sąrašė studijos (73-75 psl.). Savarankiškos seminarų medžiagos studijos.
3. Lytis – prigimties ar/ir aplinkos rezultatas?	2	2	4	4	5 leidinio privalomos literatūros sąrašė studijos (2 psl.). Savarankiška dėstytojo nurodyti filmo peržiūra (1-2 val.). Savarankiškos paskaitų ir seminarų medžiagos studijos.

4. Lyties raida.	2	2	4	6	6 straipsnio privalomos literatūros sąraše studijos (10 psl.). Savarankiškos paskaitų ir seminarų medžiagos studijos.
5. Lyčių stereotipai.	2	2	4	4	7 straipsnio privalomos literatūros sąraše studijos (6 psl.). Savarankiškos paskaitų ir seminarų medžiagos studijos.
6. Seksizmas ir diskriminacija dėl lyties.	2	-	2	2	Savarankiškos paskaitų medžiagos studijos.
7. Lyčių panašumai ir skirtumai.	-	1	1	6	8 straipsnio privalomos literatūros sąraše studijos (10 psl.). Savarankiškos seminarų medžiagos studijos.
8. Seksualinių mažumų psichologija.	2	2	4	8	9 straipsnio privalomos literatūros sąraše studijos (4 psl.). 3 knygos privalomos literatūros sąraše studijos.

					Savarankiškos paskaitų ir seminarų medžiagos studijos.
9. Translyčių žmonių psichologija.	2	-	2	4	Savarankiška diskusijos „Translyčiai Lietuvoje: kasdienis iššūkis būti savimi“ įrašo peržiūra (50 min.). Savarankiškos paskaitų medžiagos studijos.
10. Seksualumas.	-	2	2	10	10 leidinio privalomos literatūros sąraše studijos (25 psl.). Savarankiškos seminarų medžiagos studijos.
11. Apibendrinimas	-	2	2	9	11 straipsnio privalomos literatūros sąraše studijos (18 psl.). Savarankiška dėstytojo nurodyti filmo peržiūra (1-2 val.).
Užduoties atlikimas	-	-	-	5	Atlikti užduotis
Savirefleksijos parengimas	-	-	-	5	Parengti savirefleksiją
Pasirengimas egzaminui	-	-	-	32	Pasirengti egzaminui

Iš viso:	16	16	32	103	
-----------------	----	----	----	-----	--

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Egzaminas	70	Sesijos metu	<p>15-25 uždaro (1 teisingas atsakymas) ir atviro tipo klausimų.</p> <p>Klausimai sudaryti iš paskaitų, seminarų, video medžiagos ir privalomos literatūros.</p> <p>Teisingai atsakytas uždaro tipo klausimas vertinamas 0,25 balo, atviro tipo klausimas – 0,5 balo. Iš egzamino iš viso galima gauti 7 balus.</p> <p>Galutiniam teigiamam dalyko įvertinimui privaloma gauti teigiamą egzamino įvertinimą.</p>
Užduotis	15	Iki seminaro tema „Lyčių stereotipai“	<p>Prasidėjus dalykui apie 3-4 savaites studentai (-ės) turi stebėti savo aplinką (visuomenines erdves, medijas, asmenines patirtis ir kt.) ir fiksuoti, ką iš aplinkos galima sužinoti apie lyčių įvaizdžius/vaidmenis.</p> <p>Stebėjimo rezultatus reikės apibendrinti ir su pavyzdžiais aprašyti tekstu. Apimtis – apie 500 žodžių.</p> <p>Vertinant užduotį bus atsižvelgiama į studento (-ės) gebėjimą apibendrinti stebėjimo informaciją, iliustruoti/pateikti taiklius ir įvairius pavyzdžius.</p> <p>Kiekviena užduotis vertinama 0-0,5-1-1,5 balu. Iš viso galima gauti 1,5 balo.</p> <p>Nepateikus arba vėliau negu numatyta pateikus užduotį – ji nevertinama.</p>
Savirefleksija	15	Iki seminaro tema „Apibendrinimas“	<p>Išklausius dalyką reikės parengti apie 500 žodžių apimties savirefleksiją.</p> <p>Savirefleksijoje turi atsispindėti dalyko metu sukauptos patirties integracija.</p> <p>Priklausomai nuo to, kiek parengtoje savirefleksijoje įvardijamas ir analizuojamas subjektyvus patyrimas studijuojant lyčių psichologiją, kiek šis patyrimas apima visą studijuotą dalyką, savirefleksija vertinama 0-0,5-1-1,5 balu.</p>

			Nepateikus arba vėliau negu numatyta pateikus savirefleksiją - ji nevertinama ir studentas (-ė) neprileidžiamas (-a) prie egzamino.
--	--	--	---

Lankomumo reikalavimai: paskaitų lankomumas rekomenduojamas, seminarų – privalomas. Praleidus 3 ir daugiau seminarų studentas (-ė) neprileidžiamas (-a) prie egzamino.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
1. Bosson, J. K. et al.	2022	The Psychology of Sex and Gender	2nd edition	SAGE
2. Lietuvos psichologų sąjunga	2023	LGBTQIA+ sąvokų žodynėlis		Lietuvos psichologų sąjunga
3. Zabarauškas, R. ir Femina, A.	2018	Lietuva atsiskleidžia: 99 LGBT+ istorijos		Naratyvas
4. Braun, V. ir Wilkinson, S.	2005	Vagina equals woman? On genitals and gendered identity	Vol. 28, 509-522	Women's Studies International Forum
5. InterACT		INTERSEX 101. Everything you want to know!		InterACT https://interactadvocates.org/wp-content/uploads/2017/01/Intersex101-interACT.pdf
6. Bosson, J. K. ir kt.	2009	Precarious Manhood and Displays of Physical Aggression	Vol. 35, No. 5. 623-634	Personality and Social Psychology Bulletin
7. Grigienė, D. ir kt.	2022	Gender Self-Confidence as a Protective Factor for Suicide Risk: Analysis of the Sample of Lithuanian Men	Vol. 13, 1-8	Frontiers in Psychology
8. Hyde, J. S.	2005	The Gender Similarities Hypothesis	Vol. 60, No. 6, 581-592	American Psychologist

9. Frost, D. M. ir Meyer, I. H.	2023	Minority Stress Theory: Application, Critique, and Continued Relevance	Vol. 51, 1-6	Current Opinion in Psychology
10. South Eastern Centre Against Sexual Assault & Family Violence		Age Appropriate Sexual Behaviors in Children and Young People, Second Edition		South Eastern Centre Against Sexual Assault & Family Violence https://www.ncsby.org/sites/default/files/Age-appropriate-behaviours-book.pdf
11. Hyde, J. S. ir kt.	2019	The Future of Sex and Gender in Psychology: Five Challenges to the Gender Binary	Vol. 74, No. 2, 171-193	American Psychologist
Papildoma literatūra				
1. Amerikos psihologu asociacija	2023	Psichologinės pagalbos gairės dirbantiems su seksualinėms mažumoms priklausančiais asmenimis		Lietuvos psichologų sąjunga
2. American Psychological Association	2015	Guidelines for Psychological Practice with Transgender and Gender Nonconforming People	Vol. 70, No. 9, 832-864	American Psychologist
3. The World Professional Association for Transgender Health	2022	Standards of Care for the Health of Transsexual, Transgender, and Gender Nonconforming People, Version 8	Vol. 23, No. S1, S1-S258	International Journal of Transgender Health
Kitą naujausią, aktualią privalomą ir papildomą literatūrą dėstytojas pateiks prieš užsiėmimus.				